

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 38.

Stockholm 1 Oktober 1908

1:a årg.

Prenumerationspris:
1/4 år... kr. 4:50 1/2 år... kr. 2:50
3/4 " " " 3:50 1/4 " " " 1:25
Lösnummer 10 öre.
Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Redaktion:
Mästersamuelsgatan 51, en tr.
Telefoner:
Allm. 6353. Riks- 12285.
Utgifningstid hvarje torsdag.

Redaktör o. ansvarig utgivare:
ELLEN KLEMAN.
Mottagningstid:
Kl. 1—2.
Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.

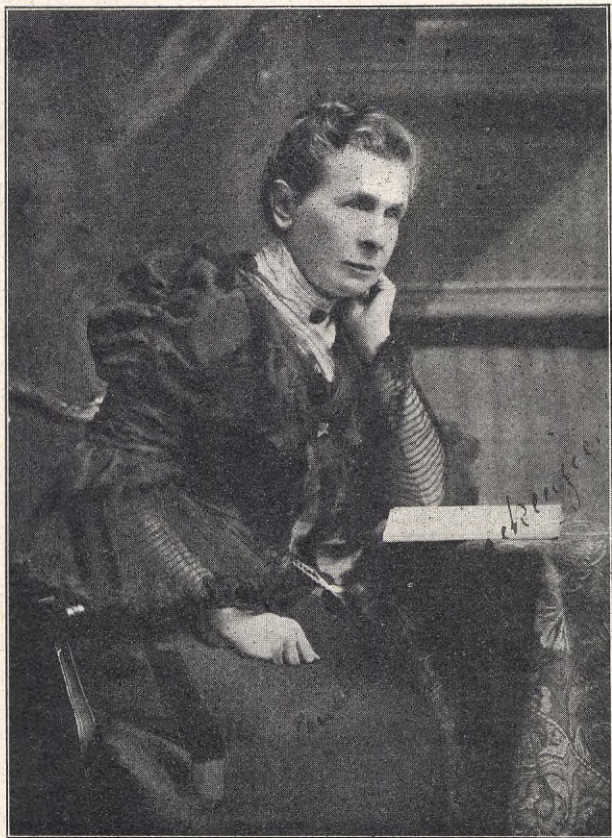
Expedition och Annonskontor:
Mästersamuelsgatan 51, en tr.
Post- och telegramadress:
DAGNY, Stockholm.

Annonspris:
15 öre per mm.
Enkel spaltbredd 50 mm.
Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:—
Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %.
Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.

Kvinnotidskrifter.

I.

Englishwoman's Review.

Miss Antoinette M. Mackenzie.
Redaktör af Englishwoman's Review.

Kvinnotidskrifter i egentlig mening — de nämligen, oftast utgifna af kvinnor, hvilka verkligen äro organ för kvinnorörelsen, hvilka framträda som bärare af nya idéer och kraf och som ställa principiella spörsmål under debatt — komma alltid att utgöra goda dokument till kvinnorörelsens historia. Af en alldeles särskild betydelse blifva naturligen de äldre tidskrifter och publikationer, hvilka tillkommit redan i rörelsens nydanings- och första brytningstid och genom hvilka man kan följa hela den fortgående utvecklingen.

En sådan tidskrift är *Englishwoman's Review*, den äldsta nu existerande kvinnotidningen i England, äfven om man ej kan beteckna den såsom den först framträdande. Redan på sin tid utgaf Oliver Goldsmith en tidning benämnd *Ladie's Magazine*, således en kvinnotidning — ehuru vi ju på goda skäl kunna antaga, att den icke var någon kvinnosakstidning. Såsom sådan måste däremot *Waverley Journal* kännetecknas, en visserligen till sitt innehåll skäligen obetydlig publikation men som afsåg att tala kvinnornas sak och som redigerades af kvinnor, och hvilken utgafs redan i början af 1850-talet. I själfva verket är det just förekomsten af denna obetydliga tidning, som föranledde startandet och utgifvandet af *Englishwoman's Review*. Det var år 1856, som madame Belloc i ett litet bodfönster i Edinburg fick syn

på ett nummer af Waverley Journal. Hon gick in och köpte den men fann intet läsvärdt eller af betydelse i den. Åsynen af tidningen hade emellertid ingifvit henne idén att starta en verkligt god kvinnotidning, och hon inledde omedelbart underhandlingar om inköpan det af Waverley Journal i afsikt att helt omlägga och omredigera densamma. Detta misslyckades, men madame Belloc öfvergaf icke sin idé, och den 1 mars 1858 hade hon tillsammans med miss Barbara Leigh Smith kommit så långt, att det första numret af *Englishwoman's Journal*, som den då kallades, utkom. Namnet förändrades senare till *Englishwoman's Review*.

Det är således i år jämt femtio år sedan den nu äldsta engelska kvinnotidningen började utkomma, och den har i år firat sitt femtioårsjubileum. Det år, då den kom till, 1858, kan väl icke betecknas som begynnelsetiden för kvinnorörelsens historia i England men väl såsom en tidpunkt, då den engelska kvinnorörelsen började framträda i en helt ny och målmedveten form. Innehållet i tidningens första årgång anger, huru lifaktigt kvinnorna söka arbeta sig fram och hvilka förändringar i uppfattningen af kvinnans sociala ställning, som börja göra sig gällande. En artikel i första numret, kallad *The Profession of a Teacher*, vidrör den enskilda lärarinnans förhållanden såsom guvernant i familjer, den då nästan enda utväg som stod öppen för en ung flicka att försörja sig genom eget arbete. I artikeln framhålles nödvändigheten af att de engelska kvinnorna måste hjälpa hvarandra fram till olika förvärfsmöjligheter och att hvarje ung arbetande kvinna skulle hafva möjlighet och rättighet att välja den verksamhet, som passade henne, dymedelst äfven banande väg till nya sysselsättningar för dem, som kommo efter. Ett år senare var Föreningen för anskaffande af anställning åt kvinnor bildad, och genom denna öppnades många nya verksamhetsfält för de arbetande kvinnorna.

Den kvinnliga skolundervisningens höjande var äfven en af de första frågor, som tidskriften kraftigt arbetade för. Visserligen funnos en hel del fashionabla »boarding-schools», men få eller inga tillgängliga goda skolor för kvinnlig ungdom af medelklassen. Enskilda skolor startades emellertid, en rörelse för högre kvinnoutbildning sattes i gång, och 1863 hade man kommit så långt, att kvinnor försöksvis fingo taga s. k. lokal examen i Cambridge. Två år senare hade de rätt till studier vid universitetet därstädes och 1867 tilldelades dem rättigheter till examen vid universitetet i London.

Förutom undervisningsfrågan, hvilken alltid varit på det närmaste förbunden med kvinnorörelsens tidigare skede i hvarje land, har *Englishwoman's Journal* efter hand upptagit alla frågor rörande kvinnans lagliga, sociala och politiska ställning i samhället. Den gifna kvinnans ställning inom äktenskapet, hennes egendoms- och förvärfsrättigheter, kvinnors förhållanden såsom industri- och hemarbeterskor, frågan om kommunal rösträtt-

och valbarhet för kvinnor, den politiska rösträttsfrågan m. m. har behandlats i sakrika och uttömmande artiklar. Kvinnorörelsen har i utlandet följts med vaket intresse, och man finner redan i de tidigare årgångarna intressanta redogörelser för förhållanden i andra länder.

De första sju åren af tidningens utgifvande förflöto utan att några större förändringar inträffade. Under denna tid förvärfvade tidningen på ett egenomligt sätt till medarbeterska miss Jessie Boucherette, hvilken senare kom att aktivt ingripa i tidskriftens vidare öden. Miss Boucherette, som känt en stark önskan att på något sätt deltaga i kampen för en förbättrad social och ekonomisk ställning för kvinnorna, fick på en järnvägsstation tag i ett nummer af *Englishwoman's Journal*. Hon hade frapperats af titeln men köpte den beredd på att finna det vanliga tomma och platta innehåll, som brukade förekomma i kvinnotidningar. Till sin öfverraskning och glädje fann hon sina egna gömda önskemål och framtidsförhoppningar där uttalade. Hon uppsökte artikelförfattarna och var snart med hela sin själ inne i arbetet för den sak, åt hvilken de ägnat sig.

Efter dessa första sju år införlivades tidningen under en kortare tid med *Alexandra Magazine*. Sammanslagningen med denna tidning visade sig emellertid ej lycklig, det hela bar sig icke. Det var då miss Boucherette ingrep och öfvertog utgifvandet af tidskriften under dess nuvarande namn. Hon kvarstod ej länge som tidskriftens redaktör men förblef ägare af densamma till sin död 1905. Från 1870 till 1889 redigerades *Englishwoman's Review* af miss Caroline Ashurst Biggs, hvilken efterträddes af miss Helen Blackburn, som tillsammans med miss Antoinette M. Mackenzie skötte redaktörskapet till år 1903, då miss Mackenzie ensam öfvertog ledningen efter miss Blackburns död. Det är med den största tacksamhet och tillgifvenhet, som miss Mackenzie själf talar om denna tids samarbete med miss Blackburn. Miss Mackenzie säger, att miss Blackburn lärde henne allt hvad hon behöfde känna för redigerandet af en tidning. Miss Blackburns milda tolerans i förening med hennes fasta öfvertygelse och hennes vidsynta blick kunde ej annat än utöfva ett starkt inflytande på alla, som kommo i närmare beröring med henne, och miss Mackenzie säger sig hafva haft det största utbyte genom umgänget med henne. Hon var en af de mest ihärdiga och oförtröttade arbetare, som väl någonsin förekommit, alltid färdig att taga den tyngsta bördan och aldrig för sysselsatt för att icke hinna hjälpa andra. Med henne förlorade kvinnosaken en af sina bästa förkämpar, hennes sunda och goda omdöme var grundadt på en ingående och djup kunskap.

Miss Mackenzie, som nu sedan sex år tillbaka ensam redigerar *Englishwoman's Review*, är född 1844 i Great Garmouth, där hennes far var kyrkoherde. Uppväxt i ett fint och bildadt prästhem, där framstående personer ofta gästade, fick hon tillsammans med sina systrar tidigt börja deltaga i sina föräldrars

arbete inom församlingen, undervisa i söndagsskolan, besöka och hjälpa de fattiga, m. m., hvilket gjorde att hon lärde känna och förstå många af de svårigheter och sociala missförhållanden, som så hårdt tynga den arbetande klassen. På detta sätt förvärfvade hon en god del lifserfarenhet såväl genom beröringen med de ringare inom samhället som genom sammanträffandet med personer af högre bildning och stora insikter. Af stor betydelse blef denna fond af erfarenhet för henne, när hon senare helt ägnade sig åt socialt arbete. Miss Mackenzie's fader, som emellertid förflyttats till olika ställen, blef utnämnd till domprost i Lincoln samt därefter till biskop i Nottingham, men fortfor att residera i Lincoln. Miss Mackenzie talar med nöje om det utbyte hon hade af det förfinade och glada sällskapslifvet i denna gamla stad.

Efter faderns död 1878 flyttade familjen till London, där miss Mackenzie skaffade sig en sysselsättning såsom sekreterare, hvilken bragte henne i beröring med många för kvinnosaken intresserade personer. Bland dessa var miss Jessie Boucherette, hvilken anmodade henne att tillsammans med miss Blackburn åtaga sig redaktörskapet af *Englishwoman's Review*, hvilket hon, såsom redan nämnts, gjorde vid miss Ashursts 1889 timade frånfälle. Miss Mackenzie talar med stor erkänsla om miss Boucherettes levande intresse för *Englishwoman's Review*. Hon utgjorde alltid en säker tillflykt, när svårigheter uppstodo, alltid färdig att reda ut en trasslig härfva och gifva ett säkert och tillförlitligt omdöme. Vid hvarje kvartalshäftes publicerande kom alltid från henne några erkännande, men äfven kritiserande ord, och båda delarna voro af stor betydelse för miss Mackenzie, som därigenom kände sig säkrare på hvad tidskriften verkligen var värd.

Englishwoman's Review har, under sina skilda redaktörer och växlande öden, alltid hållit sig fri från allt partitagande. Den har alltid klart behållit i sikte sitt mål att arbeta för kvinnosaken utan att sluta sig till något politiskt parti. På senare tider, sedan den kvinnliga rösträttsfrågan i England blifvit brännande och skiljaktiga rösträttsföreningar bildats, har tidningen alltjämt lugnt och opartiskt följt de olika arbets- och kampmetoderna. I sin egenskap af kvartalspublikation kan tidskriften icke i dessa händelserika tider på ett fullt aktuellt sätt medverka, men de rapporter, som meddelas öfver rösträttsarbetet, gifva en klar och öfver-skådlig blick af rörelsen.

Tidskriften utkommer, som nämnts, en gång i kvartalet, ett grått häfte i oktav-format på omkring sjuttio sidor, tjockt som en liten bok. Under miss Antoinette M. Mackenzie's skickliga och insiktsfulla ledning utgör *Englishwoman's Review* allt fortfarande en betydelsefull insats i arbetet för kvinnornas sak. I lugn och fast kontinuitet arbetar den vidare på den utveckling af kvinnorörelsen, hvilken tagit ny fart genom de i tiden jäsande idéerna och ytterligare framskjutna målen. ELLEN KLEMAN.

Svenska Fattigvårdsförbundets Barnavårdsafdelningar.

Sedan februari månad detta år har Svenska Fattigvårdsförbundet till sin öfriga verksamhet äfven lagt ett arbete speciellt för barn och för ensamt stående och nödställda mödrar. Genom annonser i hufvudstadens tidningar söker förbundet nu att få denna del af sin verksamhet mera känd, i förhoppning att därigenom från de lyckligare lottades sida kunna erhålla dels behöfligt ekonomiskt stöd för saken, dels intresserade personliga krafter för arbetet bland olyckliga och vanvårdade barn. Afsikten med annonseringen är äfven, att i vidare kretsar få spridd vetskap om, att det existerar en organisation, som har till hufvudsakligt ändamål att söka fylla de luckor, som uppstått genom de kända och erkända bristerna i vår nuvarande lagstiftning till barnens skydd, och den stora splittring, som kännetecknar samhällsarbetet på detta område. Att afdelningarna icke egentligen skola behandla sådana fall, som tillhöra offentliga myndigheters verksamhetsområde, sålunda upptagande en konkurrens med dessa, borde icke behöfva sägas. Men hvilka dessa fall äro, därom har den enskilde, som på sin väg påträffar ett vanvårdadt, misshandladt, försummadt eller vilseleadt barn, svårt att döma. Det är därför meningen, att afdelningarna skola upptaga och utreda hvarje till desamma anmäldt fall för att sedan antingen befordra detsamma vidare till vederbörande officiella institution eller ock låta det komma under afdelningens egen behandling. För att barnavårdsafdelningen skall kunna nå så många fall som möjligt, bör emellertid hvar och en, som får kännedom om att ett barn vanvårdas eller råkat på afvägar, eller ock påträffar tiggande barn, därom omedelbart göra anmälan till barnavårdsafdelningens expedition (se annonsen).

Här i Stockholm har, som nämnts, sedan sistlidne februari månad Svenska Fattigvårdsförbundet haft en barnavårdsafdelning i verksamhet. Den tid, som gått, sedan denna startades, har gifvit många bevis för, att dylika barnavårdsafdelningar hafva en stor uppgift att fylla. Förbundet kommer därför att arbeta för upprättande af barnavårdsafdelningar på skilda platser i vårt land och står i detta syfte till tjänst med upplysningar till för saken intresserade.

Till föreningen **Vaksamhets hem i Stockholm** har änkedrottningen öfverlämnat en gåfva af 500 kr. att disponeras för hemmets uppsättning samt därjämte utlofvat att under tre år understödja hemmets verksamhet med 300 kr. årligen. Kronprinsessan har likaledes utlofvat att under 3 år bidraga med 100 kr. årligen.

Vid skolköskongressen i Freiburg den 29 och 30 september framlägger fröken Sigrid Melander en redogörelse för Fredrika-Bremer-Förbundets landthushållningsskolas organisation och verksamhet. Fröken Melander är anställd såsom skolans lärarinna i trädgårdsskötsel.

De norska kvinnorna och rösträtten.

Til Dagny's redaktion.

Ærede redaktör!

I anledning av artikelen »Allmän rösträtt åt Norges kvinner» i Deres ærede blad nr 33 d. a., er jeg saa fri at be om plads for nogle bemerkninger. — Den kongelige proposition om indførelse av almindelig stemmeret for kvinder paa »samme vilkaar som for mænd», der i statsraad av 19:de august d. a. sammen med endel andre meget vigtige og ytterst liberale forandringer i grundloven, er besluttet fremsat for Norges storting, er kommet meget overraskende for os stemmeretssøkende kvinder. Glædelig overraskende naturligvis! Den er ogsaa kommet fort, fortere end vi hadde ventet, idet man mente at »vore mænd» først vilde se hvorledes de nye stemmeberettigede vilde utøve sine pligter som statsborgere, inden de gik videre. Da norske kvinder fik, først sin kommunale, og saa i 1907 sin statsborgerlige stemmeret med valgbarhet i kommune og stat, var der vistnok glæde i kvindernes lejr over seieren som var opnaad, men vi betragtet dog denne som kun halv vundet. Alle de som gjennom de mange aar — siden 1886 — har arbejdet for kvinders stemmeret, var ikke helt fornøjde, følte sig ikke helt tilfredsstillt. Vi fandt at retfærdigheten ikke var skedd fyldest, al den stund der stod en hel skare kvinder utenfor, mens *alle* mænd var sluppet ind. Hver gang kvinder i Norge, gjennom de to stemmeretsforeninger, har indsendt petitioner til storting og regjering, har det altid været sagt, at vi krævet stemmeret »*paa samme betingelser som mænd*». Og efterat stemmeret blev almindelig for alle mænd i vort land, har kvinderne ogsaa krævet den *almindelig* for sig. Først naar det krav var efterkommet, var efter vor mening retfærdigheten fuldkommet. Det kom ogsaa noksaa uventet i 1907, at endel av os virkelig fik politisk stemmeret, og uagtet som sagt glæden kun var halv, hadde vi foreløbig intet andet at gjøre end at ta imod den, og saa arbejde videre.

Der var vistnok et eller et par av Landskvindestemmeretsforeningens mindre led — blandt de yngste og sidst tilsluttede — i smaabyerne, hvor det hadde været vanskelig at faa led overhovedet, som mente at nu kunde det være nok. De vilde ikke gaa videre — ialfald for det første: det gik for fort for dem. Og det kan de forsaa vitt ha ret i, det er gaat fort, fortere end vi hadde tænkt. Tiltrods for de mange aars arbejde og kamp! De par led faldt imidlertid tilføjde, og forstod att der maatte arbejdes videre for dem som endnu var utelukket. Jeg tror ikke det faldt en eneste av forkjæmperne, eller dem som gjennom alle de mange aar hadde staat saken nær, at nu kunde aarerne lægges op. L. K. S. F. sendte umiddelbart efterat seieren for de enkelte kvinder var vundet, en petition

til stortinget, i hvilken der fordredes *almindelig stemmeret for alle kvinder*. Dette krav er det samme som har været sendt hvert nyt storting — hvert 3:dje aar altsaa — siden foreningen stiftedes i 1898. Og L. K. S. F. har aldrig — ifølge sine love — ifølge sin existence alltsaa — kunnet sende andre petitioner. Vor anden stemmeretsforening, som er en landsforening, har, saavidt jeg erindrer, kun 1 gang sendt alternativt forslag, men det principale har altid været »*paa samme vilkaar som mænd*».

End yderligere vil jeg meddele, at straks efterat vi fik vor politiske stemmeret, kom der forespørgsel til os, om vi nu agtet at melde vor landsorganisation ut av Den Internationale Kvindestemmerets Alliance. Paa dette svarte L. K. S. F:s formand bl. a.: L. K. S. F:s program har altid været at arbejde for like stemmeret med mændene. Jeg haaber at vi ikke skal komme til at svigte dette program, men fortsætte, og gjøre vort bedste for at alle vore søstre — de norske saavel som andre landes kvinder — snart skal opnaa det samme held som vi har had. Vi vil paa ingen maate nedlægge vort arbejde». —

Naar det i artikelen i Deres ærede blad sies om de norske kvinder: »bland kvinnorna själfva synes det emellertid, som om många icke känt något starkare behof af att nu föra striden vidare utan att en viss trötthet inträdt och med den en böjelse att tills vidare slå sig till ro på den vunna segern» — saa er dette i høj grad missvisende. Der arbejdes og vil bli arbejdet videre, indtil alle norske kvinder: de arbejdende, gifte og ugifte — *alle* — har opnaad det som vort stemmeretsarbejde altid har gaat ut paa: *fuld jevnbyrdighet med mænd i stat og kommune*. Likesaa sikkert som stemmeretsbevægelsen er utsprunget av et demokratisk princip, likesaa visst er det at de norske stemmeretskvinder *aldrig har ment at privilegere de enkelte*.

At L. K. S. F. paa Lillehammer-mötet ikke tok en kraftig position til spørsmålet almindelig stemmeret for kvinder, kan ingen mere beklage end vi som ikke kunde være med der, og jeg kan desværre ikke paata mig at forklare grunden til hvorfor dette ikke skedd. Vil bare bemærke at det hos mange av foreningens medlemmer har vækt opsigt og misnøje. Men at L. K. S. F:s medlemmer og de øvrige stemmeretssøkende kvinder i vort land ikke hviler i sit arbejde for maalet er naad, derfor borger blandt andet de to stemmeretsforeningers fremdeles bestaaen. Om man »tills vidare hade en böjelse till att slå sig till ro», saa hadde man nu ophævet foreningerne og overladt valpladsen til arbejderpartiets kvinder at sørge for sig selv. Men se det gjør vi altsaa ikke, da det ikke falder os ind at nøje os med begrænset stemmeret, naar mænd har almindelig. Naar kvinderne i 1909 for første gang skal gaa til valg paa repræsentanter til stortinget, vil

Orientaliska Mattor

—————

Engelska Magasinet — Drottninggatan 31

och öfriga Afpassade mattor, såsom Smyrna, Argaman, Kosmos, Radium, Axminster, Kidderminster, Rockminster, Velvet, Brüssel m. fl. i alla kvalitéter och storlekar : : : : :

de sikkert vise, at § I i L. K. S. F:s love ikke er døde bogstaver, men ved interpellationer sørge for at deres stemmer kun gives de repræsentanter — mandlige el. kvindelige — som vil forpligte sig til at støtte *kvindernes krav paa almindelig stemmeret*. —

Saa maa det tilslut være mig tillat at uttale som mit inderligste haab det ønske, at det ikke maa vare længe, för alle svenske kvinder opnaar at faa politisk stemmeret, saa hele norden kan bli en kjæde av frie kvinder. Med beundring har vi fulgt det dygtige og energiske arbejde I har lagt for dagen i jer landsorganisation, og av ganske hjerte haaber jeg at de svenske mænd som nu vælges til jer rigsdag, og som vil komme til at sitte inde med magten, maa forstaa, at slike kræfter som de svenske kvinder har vist sig at eje, kan Sveriges land og folk ikke la ligge ubrukte. Det har de ikke lov til.

Kristiania 9:de sept. 1908.

Med højagtelse
FR. MÖRCK.

Till svar på fröken Fredrikke Mörcks ofvan publicerade bref få vi framhålla, att vårt uttalande i saken grundar sig på Landskvindestemmeretsforeningens representanters hållning vid Lillehammermötet, hvilken var sådan, att fröken Agnes Lie i en artikel i Nylände ansåg sig uppfordrad att påpeka, att föreningens medlemmar icke borde glömma § I i sina stadgar — *stemmeret paa samme betingelse som for mænd*. Att L. K. S. F. på detta möte icke tog en kraftig position i frågan, säger ju fröken Mörck sig också beklaga, »men kan dessvärre icke påtaga sig att förklara grunden därtill». Att utanför stående, som icke heller förstå orsaken, draga den slutsatsen, att en tillfällig trötthet och olust att nu föra striden vidare försports hos kvinnorna själfva, är ju förklarligt. Emellertid se vi med stor glädje, om så ej är förhållandet, och acceptera alla de skäl fröken Mörck anför däremot. Frågan — *allmän rösträtt för kvinnor lika som för män, utan något streck* — har ju också behandlats nu senast på internationella rösträttsalliansens kongress i Amsterdam, och enhälligt enade sig alla länders representanter om att endast under denna betingelse vore saken slutförd. Vi tro också därför, att de norska kvinnorna icke kunna nöja sig med en partiell rösträttsreform utan verkligen arbeta vidare på frågans slutgiltiga lösning.

Till sist ett tack till fröken Mörck för hennes varma ord om de svenska kvinnorna och deras arbete och för hennes djupt kända önskan, att de snart måtte nå sitt mål. Det är oss en glädje att veta, att vårt arbete följes med intresse och goda önsknningar.

RED.

Rösträttsmärkets propaganda. Af hvilken betydelse det är att bära det internationella rösträttsmärket, framgår af följande lilla episod, som berättats oss af en ung dam tillhörande Göteborgs F. K. P. R. »Det var i spårvagnen.

Midt emot mig suto två unga män. Af deras samtal kunde jag förstå, att den ene var medicinare, den andre jurist. Plötsligt får den ene af dem ögonen på rösträttsmärket i uppslaget på min kappa och vänder sig till kamraten med en hviskande fråga, »hvad det där märket betyder?»

Då den tillfrågade upplyser om, att det är kvinnornas internationella rösträttsmärke, utbrister han lifligt: »Det är ju riktigt vackert! Det måste jag ha fatt i för att få några till utdelning bland mina kvinnliga bekanta — med villkor att gå in i föreningen, förstås. Kvinnor äro så tröga att få in i föreningar, äfven när intresset finns».

»Sedan denna lilla händelse», fortsätter den unga flickan, »bär jag märket så demonstrativt som möjligt. Suffragetterna bära sina sandwiches för sin rösträtt, skulle då inte vi agitera med vårt lilla fina, eleganta föreningsmärke?»

Från Tärna folkhögskolas för kvinnor verksamhet under den 28:de lärokursen sommaren 1908 meddelas följande:

Den tjuugoåttonde lärokursen, som börjades lördagen den 25 april, har besökts af 61 elever. Af dessa tillhörde 36 Västmanlands län, 5 St. Kopparbergs, 4 Uppsala, 3 Gäfneborgs, 3 Jämtlands, 2 Stockholms, 2 Bohuslän, 2 Malmöhus, 1 Södermanlands, 1 Östergötlands och 1 Kristianstads län samt 1 Stockholms stad.

Elevernas medelålder var vid inträdet 19 år.

Den första lärokursen vid den nya afdelningen inom folkhögskolan: Husmoderskolan, tog sin början onsdagen den 6 maj med 16 elever — det högsta antal denna afdelning har plats för — samt pågick ungefär en vecka in i augusti månad. Eleverna här representera: 10 st. Västmanlands län, 4 St. Kopparbergs, 1 Gäfneborgs och 1 Malmöhus län. Deras medelålder var vid inträdet något öfver 21 år.

Det sammanräknade elevantalet vid såväl den kvinnliga skolans båda afdelningar som vid den manliga folkhögskolans och landtmannaskolans kurser har detta läsår uppgått till 140 — den högsta siffra, som hittills nåtts.

Folkskollärarynnesseminariets i Stockholm nybyggnad.

På förekommen anledning få vi påpeka, att vi vid vårt besök i det nya folkskoleseminariet ingalunda förbisågo, hvad byggnadens arkitekt, hr intendenten Gustaf Petterson, här åstadkommit af arkitektoniskt värde och skönhet. Då vi i vår artikel uppehöll oss vid rektors insats, syftade vi, såsom sammanhanget visar, dels på att han tagit initiativet till hela företaget, dels på de ur ren pedagogisk synpunkt fulländade detaljerna vid lärorummens inredning, hvilka tyda på, att här hade en lärare, och alldeles särskildt en *seminarielärare*, varit med om anordningarna. Endast den, som själf under långa år skött sådan undervisning, kan förstå och uttänka dylika detaljanordningar. Detta är ju en sak, som icke på något sätt kan förringa värdet af den storartade insats, hr intendenten Petterson gjort genom skapandet af den vackra och monumentala byggnad, som nu intager det gamla seminariets plats borta vid Prästgårds- och Björngårdsgatorna.

RED.

Möbeltyger, Gardiner, Portierer, Linoleum

Stort urval af nyheter inkomna

Engelska Magasinet * Drottninggatan 31

Santa Finas stad eller La città delle belle torri.

Ett reseminne från Italien.

När vi kommo ut ur stationshuset vid Poggibonsi, var det som om vi kommit rakt in i en svärm af retade bin, så surrade alla kuskarna omkring oss, under det de sträckte upp sina piskor. Vi stannade och öfverforo hela den hväsande pojkhoppen med kritiska blickar, och så ropade min reskamrat med öfverlägsen säkerhet: »Ulisse Pogni!», namnet på en kusk, som hon fått uppgift på, därför att han kunde tala franska. Han var just tagen af de båda danska herrarne, de enda utom vi, som skulle till San Gimignano, men hastigt och lustigt bytte han plats med ynglingen på vagnen bredvid, och så bar det i väg.

Landskapet var mycket kuperadt, kulle vid kulle och vinrankor mellan träden. Sedan vi åkt ett litet stycke förbi ett medeltidsfäste uppe på en höjd, skymtade vi i fjärran »la città delle belle torri» med sina tretton torn, där den låg högt, högt uppe och såg ut som en enda stor fästning. Vägen gick, som sagdt, fram genom vinodlingar, och man kunde tänka sig, hur vackert det skulle vara, när vinet blir moget och sedan under skörden, när vagnarna, dragna af de stora hvita oxarna med väldiga horn och röda trasor dinglande i pannan, äro fyllda med drufkorgar. När ett sådant åkdon kommer körande på San Gimignanos smala gator, stöta oxarnas horn nära på väggarna, och människorna måste rädsla sig in i portgångarna, under det vagnen vid körsvennens slag och rop skramlar förbi. Sista halftimmen bar det ständigt uppför, staden var alldeles dold bortom vägens krökningar, hästarna lunkade, kuskarna gingo bredvid vagnarna och pratade, utom en kusk, som körde bredvid oss i en tom vagn och som lade sig ned på botten af vagnen och somnade och ej ens vaknade, när danskarnas pojke snappade hatten af honom — och vi tycktes aldrig komma fram!

Ulisse underhöll oss mycket snällt hela tiden, han hade lärt sig franska genom att »läsa i böcker», och han var god vän med många utländningar, som han skjutsat; han hade kolorerade vykort från alla världens länder men inte från Sverige, så det måste vi lofva att skicka honom. Vi fingo hans tryckta kort för att kunna rekommendera honom till resande vänner. »Är det stora prärier i Sverige?» — »O, nej, berg, riktiga snöberg i nordn och floder och många

sjöar och — ja det är omöjligt att beskrifva.» — »Prärier!» muttrade vi föraktfullt till hvarandra.

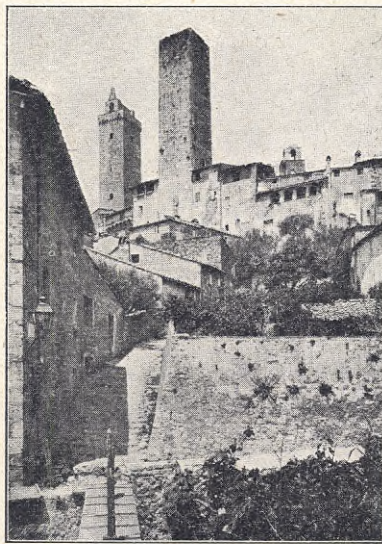
Nu trafvade äntligen »Lella» in med oss genom stadsporten, och kusken i den tomma vagnen vaknade och saknade sin hatt, hvilken han på den danska pappans begäran fick igen. Ulisse föreslog oss att stanna vid albergo »Leone Bianco», och det gjorde vi. Där blefvo vi vänligt mottagna af värdfolket, och den vackra dottern, som man kunde köpa vykort med porträtt af, serverade oss kaffet.

Sedan gåfvo vi oss ut på upptäcktsvandring i staden, och efter en energisk strid med guider och gatpojkar fingo vi äntligen efter egen håg och följande Bædeckers anvisningar ta oss fram till rådhuset och dōmen. Ett af det första, som tilldrog sig vår uppmärksamhet, när vi kommo in i stora salen i rådhuset, voro ett par gamla taflor med scener ur Santa Finas lif, målade på trä. De föreställde, hur Santa Fina botade sjuka, dref ut onda andar — mycket drastiskt afbildadt, en står och klämmer den stackars besatte på magen, och då hoppar en svart flådermusdjävul upp ur munnen på honom, under det Santa Fina står bredvid och sträcker ut handen — vidare huru hon besvor en eldsvåda och till sist hur hon låg på sitt ytter-

sta och rättorna sprungo omkring henne på stengolfvet, »för att Santa Fina var *molto poverella*», sade vaktmästaren, och det glindrade till i hans grönsvarta ögon. Santa Fina tycktes vara San Gimignanos lilla älsklingshelgon. Hon lefde på 1200-talet, dog den 12 mars 1253 endast 15 år gammal. Hennes rykte har för öfrigt trängt ända upp till höga nordn. Det finns en bild af henne i Hattula kyrka i Finland, där folket brukade anropa henne mot rättor.

Utom dessa taflor fanns i rådhuset ett helt rum med gamla stiliga, blommiga fajansburkar, märkta med S. F. från Santa Finas apotek. Där var en hel uppsättning, varierande i form och storlek och präktiga i linjer och ornamentik, mycket roligare än den så berömda inredningen i Farmacia Maria Novella i Florens.

Till dessa minnen af Santa Fina kom så hennes kapell i dōmen med marmoraltare af Giulio och Benedetto da Majano, å hvars reliefer framställes, hur Santa Fina uppväcker en död samt hennes egen död och begrafning, och med Domenico Ghirlandajos berömda

San Gimignano.
»De vackra tornens stad.»

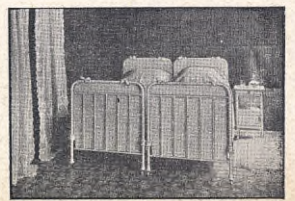

Sängar och Sängkläder

Täcken, Filtar, Sängöfverkast m. m.

— Garanti för välgjort arbete —

Engelska Magasinet, Drottninggatan 31

Santa Finas död.
Fresk af Domenico Ghirlandajo.

fresker, äfvenledes visande hennes död och begrafning, af hvilka den ena finnes afbildad här och på hvilken påfven synes komma sväfvande i det lilla helgonets sista stund. På den andra begrafnings-scenen, finnas många adelsmän och präster och borgare i 1200-talsdräkter, mycket typiskt och intressant målade. Det slår emot en, när man betraktar denna fresk, en fläkt af medeltid och riddartid. En hel procession med fanor och standar följande ett litet femtonårigt jungfruhelgon till grafven! Mycket troligt är, att Santa Fina liksom Santa Catharina mången gång försökte mäkla fred mellan guelferna och ghibellinerna, då partistriderna just under hennes lif stodo heta i San Gimignano och stadens stolta nobili försvarade sig mot hvarandra i sina befästade torn. Hvar nobili skulle ha ett torn på sitt palats till tecken på sin börd, och »på den tiden var här många fler än tretton torn», sade vår mörkögde vaktmästare i rådhuset, »men de evinnerliga striderna mellan guelferna och ghibellinerna förstörde hela staden». År 1299 talade Dante i råd-salen för förbund med guelferna, hvilken tilldragelse är bevarad i minnet genom en inskrift, som vi läste på salens vägg bredvid den gamla väggfasta bänken, hvars en gång präktiga inläggning till större delen fallit bort.

Efter att ha njutit af alla de berömda konstverken af Lippo Memmi, Benozzo Gozzoli, Filippino Lippi m. fl. och ätit lunch på Leone Bianco, ströfvade vi på måfå omkring i de pittoreska små smala gatorna med sina murar öfvervuxna af klängrosor och murgröna, sina låga, dunkla hvalf, sina sophögar och backar upp och ned. Men det var något oerhördt, att två främlingar gingo omkring på egen hand, och så fort vi stannade, fingo vi en skock af ungar omkring oss, som frågade, om vi inte ville se det eller det eller om vi då åtminstone inte ville köpa frimärken till våra vykort. De pigga italienska gatungarna lärde känna igen oss på de få timmar vi vandrade omkring där, och när vi omsider kuskade i väg med Ulisse igen för att taga kvällståget till Firenze, var det en spjufver, som bockade sig mycket artigt för oss och ropade högst ironiskt: »Tack så mycket för alla drickspeningarna!»

Nej, riddartidens traditioner hade dock icke alldeles försvunnit ur San Gimignano, de sträckte sig t. o. m. till Poggibonsi! Vi hade inte ifrån början förstätt, att Ulisse bodde i Poggibonsi, så att vi ej kunde betala honom efter Bædeckers taxa, då han skulle ha väntpengar, eftersom vi ville ha honom till återfärden också. Men vid uppgörelsen ville han inte alldeles kräva ut sin rätt »för att vi skulle ha ett godt intryck af färden». Och vår gemytliga fachino-(bärrar)-gubbe i Poggibonsi öfverräckte oss med det soligaste leende ett par rosenknoppar hvar. »Sätt dem i vatten, så äro de friska i morgon också», sade vår svarte, solbrände, smutsige riddare, där han stod och smålog på perrongen i sin smutsiga, randiga blus. Det gjorde jag, och dagen därpå kunde jag ståta med en stor, härlig mörkröd ros. Inte vet jag, om Santa Fina hade sitt finger med i det undret, men nog kunde det ha varit henne värdigt.

MÄRTA LEIJONHUFVUD.

Riksdagsmannavalen.

II.

Vi hafva vunnit mer än vi vågade hoppas. Resultatet af valen öfverträffar våra djärfvaste förväntningar. Vi andas åter ut efter striden och spänningen, och i medvetande om ett intensivt arbete se vi med tillfredsställelse tillbaka på årets valkampanj.

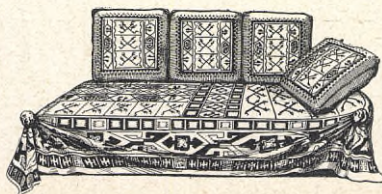
Vi hafva vunnit många vinster i antalet anhängare i riksdagen, men detta är inte allt. Såsom aldrig förr har vår fråga trädt fram såsom en aktuell politisk fråga. Vårt rösträttskraf har blifvit känt öfver hela landet, det har debatterats på möten och i pressen, Sveriges manliga medborgare hafva fått klart för sig, att vi ej låta oss nöja med förra riksdagens beslut.

Rösträttsstriden i vårt land kommer ej att afblåsas, förr än kvinnorna tillerkännas samma rättigheter som männen.

Den kvinnliga rösträttsfrågans ställning har klarnat. De nyvalda riksdagsmännen hafva varit tvungna bestämma sin hållning till densamma. Många, om hvilka vi förut ej vetat, om de skulle placeras bland anhängare eller motståndare, hafva i svaren på våra frågoformulär klart sagt ifrån sin åsikt. Kvinnornas rösträtt och valbarhet är en programfråga, på hvilken de blifvit valda. Högermän bland våra anhängare äro bundna af sina uttalanden och fria att, äfven om

Ottomaner och

fullt monterade med kuddar
och öfverkast i moderna mönster.
Kr. 107:—, 120:—, 145:—, 167:—

Duchateller uti

Engelska Magasinet : : : :
: : : : Drottninggatan 31

partiet icke skulle upptaga vår sak i riksdagen, gifva uttryck åt sina åsikter. Liberalerna äro, för så vidt de ej denna punkt reserverat sig, valda på programmet rösträtt åt kvinnorna och stå inför sina valmän till svars för, huru de handla i denna fråga; likaså socialdemokraterna. Valstriden har äfven ytterligare klargjort partiernas ställning till vår fråga. Högerns var förutsedd. Vi veta nu, att oaktadt vi bland högermännen hafva många personliga vänner, tror detta parti sig bäst hafva gagnat landets och de moderata reformvännernas sak genom att för närvarande utesluta högerkvinnorna från politisk delaktighet och medverkan vid arbetet för högerns intressen. Däremot hafva liberalerna, som klart insett, huru politiskt oklokt det vore att under väntans tid stöta bort den till alla partier lika erbjudna kvinnliga hjälpen för att sedan behöfva nedlägga ett stort arbete på att återvinna de bortstötta, och som under valarbetet lärt sig uppskatta kvinnornas medverkan, allt mera inbjudit till samarbete.

Tydligast framträder denna situation i Stockholm, sätet för de olika partiernas ledning. Flere af där uppställda högerkandidater hafva förklarat sig såsom anhängare, ja en till och med som radikal anhängare. Men å valmöte har det bestämdt sagts ifrån, att med kvinnorna vilja de intet hafva att göra. Det sätt, hvarpå ett möte skrek ut sitt nej såsom svar på den framställda begäran att få interpellera och det sätt hvarpå interpellationen mottogs (det hemställdes att den icke skulle besvaras), utgjorde ett tydligt bevis på, att högervalmännen i ifrågavarande krets ej anse kvinnorna såsom likvärdiga medborgare, hvilkas åsikter, låt vara att de kunna vara dem främmande, äro värda att prövas och respekteras såsom uttryck för en medmänniskas ståndpunkt. I skarp motsättning härtill står liberalernas inbjudan till en kvinna, att å deras stora valmöte framlägga sin åsikt om vår rösträttsfråga och de liberala kvinnornas ställning till partiet.

»Med segern i Stockholm har inseglet blifvit sätt på årets valrörelse» så inleder en vänstertidning sin ledare om valen i Stockholm, och kvinnorna göra med afseende på sin rösträttsfråga af fullaste hjärta dessa ord till sina egna. Vår kanske intensivaste motståndare, den som såväl i riksdagen som i sin tidning talat emot oss med så mycken ifver, redaktör K. Hildebrand, har fallit. Af de sex som förra året talade emot oss i riksdagen återstår nu blott L. J. Jansson i Djursåtra. Skall han ensam komma att utgöra ledare af motståndet? Det får kommande riksdag utvisa. Vi ha ej anledning tro, att någon af de nyvalda riksdagsmännen är villig att i denna fråga axla herrar Hildebrands eller Geijers mantel. Herr Hildebrands fall är ej den enda vinsten för rösträttsrörelsen i Stockholm. Genom bestämdt uttalande bekräftade herr Hammarlund sig såsom motståndare, och få vi således i hans afgång räkna en vinst för vår sak. Dessa äro vinsterna genom upphördt riksdagsmannaskap, men därför icke de enda. Genom omval återfinna vi såsom represen-

tanter för Stockholm många af våra sanna vänner. Särskildt märkas borgmästare C. Lindhagen och doktor K. Kjellberg, inom alla områden kvinnornas trogna förkämpar. Friherre E. Palmstierna har redan visat sig värdigt stå vid deras sida. Vi behöfva bara tänka på hans uppoffrande arbete under förliden vinter i Landsföreningens för F. K. P. Rs samhällskurser i Stockholm för att vara förvissade om, att han kraftigt kommer att arbeta i riksdagen såsom målsman för våra kraf.

Men ej blott i Stockholm, äfven i landsorten uppvisa de efter den 20 september skedda valen glädjande resultat.

I *Uppsala* har såsom vi hoppades professor Edén besegrat högerkandidaten, akademisekreterare v. Bahr, en anhängare af »uppskofspolitiken», och därigenom har vår fråga för sin lösning ej blott att påräkna en röst mer än förut utan äfven vunnit en varm vän i riksdagen.

I *Södermanlands län* är ställningen oförändrad. Genom valen i Nyköping och Eskilstuna har landshöfding Widén, ej längre därstädes valbar, ersatts med en socialdemokrat och E. K. Kropp i Eskilstuna återvalts.

I *Östergötlands län* befarade vi två förluster, men hafva dessa nu reducerats till en. En plats har nämligen vunnits sedan lektor Beckman i Linköping besegrats af yrkesinspektör Hellström.

I *Jönköping* har ännu ej valts då detta skrives. Folkskoleinspektör Johanssons omval anses emellertid tryggadt och skulle i så fall i detta län ställningen blifva oförändrad.

Kronobergs län. I min förra redogörelse angafs E. O. Magnusson i Tumhult såsom anhängare. Jag vill här få bekräfta detta och på samma gång beriktiga en uppgift i den i samma nummer af Dagny förekommande artikeln »Det lyser från Småland». Däri anfördes efter en insändare i Smålandsposten ett yttrande af herr Magnusson, hvori han skulle kallat rösträttskvinnor för pratmakerskor etc. Herr Magnusson har nämligen i skrifvelse till Markaryds F. K. P. R. förklarat sig aldrig hafva fällt ifrågavarande yttrande.

Genom valet i Karlskrona af fängelsedirektör N. Leander har *Blekinge län* att uppvisa en vinst. Förre representanten S. W. Roos' ställning af statsråd gör nämligen, att vi ej kunde i honom för närvarande räkna på något understöd.

Malmöhus län kan nu uppvisa 5 definitiva vinster, sedan häradshöfding J. T. Larsson i Lund återvalts.

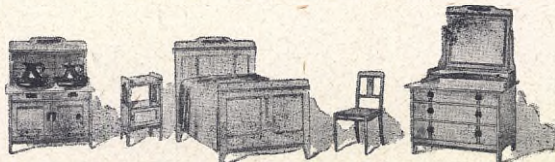
Hallands län får räkna en vinst. Af de vid tiden för min förra redogörelse återstående valen har ett utfallit med återval af en anhängare direktör J. A. Lundgren och i Halmstad har landshöfding Asker ersatts med liberalen lektor F. E. Alfvengren.

I *Västmanlands län* har vår anhängare tidningsmannen Larsson omvalts i Västerås.

I *Västerbottens län* torde valresultaten kunna anses såsom definitiva, fastän alla röstiffror ej ännu äro

Sängkammarmöbler,

utföras i alla träslag och stilarter
- - - solidt och modernt - - -

Engelska Magasinet

Drottninggatan 31

kända. En ny krets har antagligen besatts med en motståndare, under det att vi hoppas, att i de nyvalda liberalerna, herrar E. Hellberg, Rehn i Hissjö och Jonsson i Guniboda hafva anhängare. I så fall skulle vi få en definitiv vinst i detta län, då af de fallna, 2, äfven de liberaler, voro motståndare.

	Förutvarande		Omvalda		Nyvalda		Vinster	Förluster
	vänner	motstånd.	vänner	motstånd.	vänner	motstånd.		
Stockholms stad	20	2	14	—	7	—	2	—
Stockholms län	4	2	3	2	3	1	2	1
Upsala »	3	2	1	1	3	—	1	—
Södermanlands »	7	1	5	—	3	—	1	—
Östergötlands »	5	7	3	6	1	2	—	1
*Jönköpings »	5	3	4	2	—	1	—	—
Kronobergs »	2	5	1	5	—	—	—	1
Kalmar »	3	8	1	4	1	5	—	1
Gottlands »	2	1	2	1	—	—	—	—
Blekinge »	2	4	2	1	1	2	1	—
Kristianstads »	2	6	2	4	1	1	1	—
Malmöhus »	9	11	9	5	5	1	5	—
Hallands »	2	3	2	3	1	1	1	—
Göteborgs- och Bohus län	10	7	9	2	6	1	4	—
Älfsborgs län	—	12	—	8	2	—	2	—
Skaraborgs »	—	9	—	7	2	—	2	—
Värmlands »	6	4	3	2	4	—	1	—
Örebro »	3	4	3	4	—	—	—	—
Västmanlands »	5	2	3	—	4	—	2	—
Kopparbergs »	6	3	6	3	—	—	—	—
Gäflborgs »	7	3	5	—	4	—	2	—
Västernorrlands »	6	4	4	1	3	2	1	—
Jämtlands »	4	1	1	1	3	—	—	—
Västerbottens »	2	4	1	2	3	1	2	1
Norrbottens »	4	1	3	1	2	—	—	—
							30	
							5	
							Summa vinster	25

* Valet i Jönköping återstår; resulterar antagligen i omval af anhängare.

Räkna vi tillsammans resultatet finna vi, att vi vunnit 31 anhängare i 16 län samt att i 5 län antalet af våra anhängare minskats med en i hvarje. Alltså summa 25 vinster. Det är ett storartadt resultat. Enligt en »valbarometer» i Svenska Dagbladet räkna liberalerna 10 vinster och socialdemokraterna 16 emot förluster för de moderate af 8 och för högern af 18 platser. Vi hafva helt säkert slagit rekord i antalet vinster.

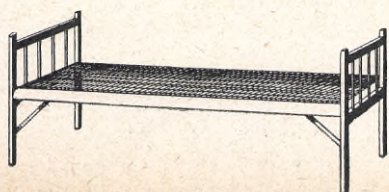
M. S. v. H.

Ännu ett ord i S. S. U. H.-frågan.

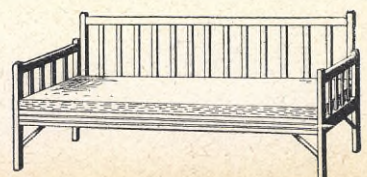
Då den diskussion, hvartill min artikel i Dagnys nr 28 varit upphof, nu tyckes lida mot sitt slut, ber jag att få göra ännu ett uttalande.

Jag skulle vilja tacka dem, som dels genom insändare i Dagny, dels i privata bref till mig, visat sig ta min artikel just för hvad den var ämnad att vara, nämligen ett till S. S. U. H.-föreningarna uttalat »gif akt» mot en hotande fara. Om jag icke, i likhet med fröken Rose-Hansen, kände varmt för ungdomen och om jag

icke såge S. S. U. H:s stora, nationella betydelse, så skulle jag icke brytt mig om att taga till orda. Men S. S. U. H.-rörelsen är till syfte och planläggning alldeles för god för att förfuskas och förflockas, därigenom att hufvudsyftet tränges i bakgrunden af det, som bör utgöra ett underordnad moment. Därför har jag icke tvekat att, när jag ansåg det nödvändigt och sedan jag från flera olika håll inhämtat upplysningar och erfarenhetsrön, draga saken inför offentligheten. Att man riskerar att bli missförstådd är ju gifvet. Så har t. ex. herr D. Möllerström i sin ifver tagit min artikel som en kritik af en särskild S. S. U. H.-förening, ja, t. o. m. uppfattat den såsom en skildring af samma förenings arbete och gör sig mycken möda att påvisa för oss hvad godt och nyttigt den föreningen, eller rättare sagt föreningarna i X, utträttat. Fullkomligt öfverflödigt. Jag vet mycket väl, att ärligt arbete där utförts, och jag tviflar inte alls på, att de omnämnda studiekurserna gjorde de unga föreläsarna all heder, ehuru jag ej hade tid att bevista någon föreläsning. Men som ett framhåfvande af en enskild S. S. U. H.-förenings förtjänster ligger utanför ramen af en framställning, som vill blotta en svaghet hos en grupp af föreningar, så må herr M. tillgifva mig, att intet nämndes hvarken om det eller om någon enskild medlems sätt att sköta sin ansvarsfulla post. — Hvad de ex. beträffar, med hvilka jag ansett nödigt förtydliga min mening, så äro de hvarken »historier» eller »hopkokad soppa», utan helt enkelt fakta. Genom en flickförenings ordförande anhölls hos läroverkets föreståndarinna tillstånd för föreningen att bevista ett diskussionsmöte i en grannstad, till hvilket diskussionsmöte man skulle inbjuda (eller »hade inbjudit», därom är jag okunnig) representanter för bryggeriföreningarna. Föreståndarinnan ansåg föreningens medlemmar för omogna att befatta sig med något dylikt och gaf icke den begärda tillåtelsen. Huruvida mötet, eller mötena, kom till stånd, har jag mig icke bekant. Det hör icke hit. Inbjudningen är i sig tillräcklig för att illustrera i hvilket föreningsarbete barnen kunna indragas. Då herr M. så tvärsäkert garanterar, att föreningarna i X. äro tacksamma för att få rättelser, som kunna leda till något bättre, så kan jag ej underlåta att uttala min förvåning öfver att en dylik tacksamhet ej lades i dagen gent emot de mödrar, som anmodats att bispringa dem med råd vid den stora basaren hösten 1907, en nöjestillställning, som herr M. ej aktat nödigt nämna. (Mycket möjligt att ej herr M. räknar basarerna till den kategorien, men jag kan försäkra, att för barn finns det få saker så roliga, som att i en eller annan egenskap vara med om en basar). Och slutligen ännu ett svar till herr M. Ja, jag anser, och många andra med mig, att nykterhetsarbetet har särskild stor betydelse för den manlige individen. Men däraf följer icke alls, att S. S. U. H. skulle anses som någon räddningsplanka för dem som ha lätt att falla i frestelse. Den tanken har jag aldrig förr hört uttalas. Tvärtom torde den uppfattningen vara allmän att S. S. U. H. vill samla under sina fanor all den kraftiga och lifsvarma ungdom, som vill värja sig och sitt land mot alkohol-

"Sanitair"
med elastisk stålväfsbotten, hopfällbara gafflar och rygg, levereras i alla storlekar och färger.
Pris för 75×190 cm. Sängen 14:—, Soffan 20:—
Engelska Magasinet
31 Drottninggatan 31

fienden. Men det vet hvarje människa, som har någon erfarenhet af vårt samhällslif, att frestelser till bruk och missbruk af alkohol möta ynglingen långt mera än flickan, mannen mera än kvinnan, och *därför* är det som den förre behöfver vara starkare rustad.

JENNY WALLERSTEDT.

Från allmänheten.

»Grattez le Russe et vous verrez le barbare» är ett gammalt ordstäf. Tyvärr kan man med ganska mycket fog omskrifva denna sats med orden: det behöfs icke mycket skrapning, för att gentlemannens fernissa går af och en uppfattning af kvinnan framträder, som har föga med kultur och västerländska teorier om kvinnan att skaffa. Det synes, som om på de »moderatas» valmöte i Östermalmskretsen fredagen den 18 september detta bedröfliga förhållande demonstrerades. »Aldrig har jag, aldrig i Folkets hus», yttrade en kvinna, som var närvarande, »känt en sådan anda af råhet och kvinnoförakt slå emot mig, som på detta möte i Stockholms »finaste valkrets». Hvad skedde? Jo, en höflig förfrågan från en kvinna, om hon på detta möte (liksom förut ägt rum på en mängd vänstermöten) fick interpellera kandidaterna om deras ställning till kvinnornas rösträttsfråga, möttes med skrånande nej-rop, som i oförställd öfversättning kunde tolkas med orden: »Kör ut dem» eller något dylikt. Visserligen gaf ordf. henne ordet, men kandidaterna frikallades från besväret att svara henne.

Frånsedt nu det sorgliga faktum, att den beprisade aktningen för kvinnan hos den svenske mannen inom de öfre samhällslagren sällan innesluter mer än *en* kvinnotyp — den han vant sig att tolerera eller i bästa fall att beundra — så kan man verkligen häpna öfver okloketen hos högerens män att göra allt för att radikaliserade kvinnorna, för att drifva dem öfver till vänsterpartierna.

Det finns ju ingen möjlighet att hejda utvecklingens ström. Äfven den mest optimistiska motståndare till kvinnornas rösträttskraft vet ju ändå, att detta skall segra. Är det då klok politik att behandla kvinnorna så som sker från högerhåll? Följden måste bli förskjutning åt vänster.

Då Dagny är öppen för uttalanden från skilda håll, så skulle jag vilja fråga rösträttsintresserade högerkvinnor, om det icke vore möjligt, att högerens kvinnor sammanslöte sig till någon särskild form af propaganda bland högerens män? Allmänna valmansförbundet har ju dock öppnats för kvinnor, ehuru man skulle kunna betvifla detta, om man ej visste, att det var ett faktum. Jag kan ej framlägga någon plan för den af mig åsyftade prodagandan, men något kunde väl göras. Det synes mig, att vi högerkvinnor — med ett par lysande undantag — äro för passiva under den nuvarande situationen.

Högerrinnad rösträttskvinna.

Notiser.

Vid stort politiskt möte den 23 sept. i Stockholm, anordnad af Liberala valmansföreningens centralstyrelse å Cirkus på Djurgården, höll fröken Anna Whitlock ett anförande om kvinnorna och rösträttsfrågan. Fröken W. betonade, att det icke var såsom representant för den kvinnliga rösträttsföreningen, som hon talade vid detta liberala möte, utan att det var hennes rent *personliga* politiska ställning, som gjorde detta för henne naturligt.

Hon glädde sig åt det erkännande af kvinnornas sak, som låg i att hon blifvit anmodad att tala på mötet, samt framhöll som sin åsikt, att de liberalas programpunkter i mycket sammanföle med kvinnornas intressen, såsom i bostads-, fattigvårds- och sociala lagstiftningsfrågor. Talarinnan uppehöll sig vid de fördelar, det liberala partiet skulle vinna, om kvinnorna finge rösträtt.

Anförandet hälsades med lifliga applåder. Öfriga talare voro d:r Fridtjuv Berg, frih. Palmstierna samt häradshöfding Karl Staaff. Cirkus var fylld till sista plats. Bland den till ungefär 2,500 personer uppgående publiken märktes ett mycket stort antal damer.

Valrörelsen i Stockholm. Såsom ett nytt moment i valrörelsen märktes valdagen i Stockholm en flaggsmydd automobil, utrustad och utsänd af frisinnade kvinnor i hufvudstaden.

De kvinnliga kontoristernas pensionskassa har i dagarna bildats i Stockholm med adress Mästersamuelsgatan 63.

Medlemskap i den nya pensionskassan, som har till ändamål att bereda sina delägare en årlig pension af minst 100 kr. vid 55, eventuellt 60 års ålder, erhåller alla medlemmar af den kvinnliga kontorist- och expeditföreningen, äfven i landsorten. Öfverskottet i pensionsfonden användes dels att täcka eventuell brist, dels för beredande af tilläggspensioner. Sådan tilläggspension utgår tillis vidare med 20 kr. i årligt belopp. En understödsfond är äfven inrättad, hvars medel skola användas till att betala utgifterna för sådana af kassans delägare, som till följd af sjukdom, arbetslöshet eller annan iråkad nöd icke själfva kunna erlägga afgifterna för att behålla sitt medlemskap i kassan.

De kvinnliga kontoristernas pensionering ur en gemensam kassa är ett behjärtansvärdt företag, som förtjänar allt understöd, icke minst från principalernas sida. Det vore sålunda ett önskemål att respektive principaler bidroge med en del till pensionernas inbetalande, t. ex. med hälften, och säkerligen skulle de icke förlora därpå.

K. G. S. (Kvinnliga Gymnastikföreningen Strömsborg) är namnet på en af f. d. elever vid dr J. Arvedsons gymnastiska institut i Stockholm bildad förening, hvilken sedan någon tid bedrifvit sin verksamhet därstädes. Föreningens ändamål är att genom gymnastik, dans och idrott sammanföra kvinnliga gymnastikdirektörer till gemensamt arbete för kroppsuppfostran. Från och med innevarande hösttermin anordnar K. G. S. äfven gymnastik för kvinnor utom föreningen. Det ökade intresse för fysisk utveckling, som på senare tider gjort sig gällande, gifver all anledning att tro, det många skola begagna sig af detta tillfälle till rekreation. Öfningarna fortgå två gånger i veckan i den nästan nyinredda gymnastiklokalen vid Oskarsskolan, Riddaregatan 23, och ledas af fröken Alice Ljungdahl, Linnégatan 39 A, III, hvilken lämnar närmare upplysningar.

Breflåda.

H. Kvinnornas rösträttsmärke, »Jus suffragii», rekvireras, om större parti önskas, från fru Johanne Pedersen-Dan, *Griffenfeldts-gade 39, Köpenhamn*. Smärre partier kunna rekvireras å *Föreningens för kvinnans politiska rösträtt expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm*.

"HEMTREFNAD"

PRAKTISK TIDNING FÖR KVINNAN.

Utgifven af Fredrika-Bremer-Förbundet.

10:de årgången.

Utkommer hvarje vecka — under sommarmånaderna hvarannan vecka — med 40 nummer om året. Tidningen vill fortfarande till billigt pris förse de svenska hemmen med en nyttig och roande läsning och kommer att innehålla korta religiösa uppsatser, berättelser, lefnadsteckningar, verser, praktiska råd och uppsatser samt följetongsafdelning.

All prenumeration sker å posten.

Pris per år 1: 35, inberäknadt postarvode.

Stöd "HEMTREFNAD" genom prenumeration!

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

= AnnonSFörmedlare, =

pålitliga och välrekommenderade,

önskas för Dagny såväl i landsor-

ten som hufvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,
Drottninggatan 54, Stockholm C.

Svenska Fattigvårdsförbundets Barnavårdsafdelningar

hafva till uppgift att förekomma vanvård af barn; råda och stödja nödställda mödrar; beifra vanvård af barn genom åtgärder mot försumliga föräldrar och målsmän; utse bland sina medlemmar vårdare för försummade barn; verka för allmänna åtgärder, ägnade att främja barnavård och moderskydd; söka åstadkomma ett verksamt samarbete mellan offentliga och enskilda barnavårdsföretag. Främja bildande af nya barnavårdsafdelningar! Stöd afdelningarnas verksamhet genom personligt arbete eller genom gåfvor! Anteckna eder som medlem! Anmäl vanvårdade eller liggande barn! Stockholmsafdelningens byrå, Stora Nygatan 41, öppen alla hvardagar utom onsdagar och lördagar kl. 10—12 f. m. Allm. T. 27 15. Riks. T. 15 46.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.
A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöfverlätelser, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. 1/2 10—4.

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för 1/1, 2: 50 för 1/2, och 1: 25 för 1/4 år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen:* Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla ens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller:* Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Vejbystrands Sjukhem
vid Skelderviken

(Barkåkra station, Väst kustbanan) för ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, motager barn och vuxna, dagavgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

Fördelande och smärtstillande

verkar Salubrinbehandling såväl å hämorrhoider som å blodstockningar i allmänhet, då det användes utspädt och på satt, som i bruksanvisningen meddelas. Tillhandahålles i Parfym-, Speceri- & Färgaffärer. Parilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Kemisk Tvätt.
A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Kvinnliga
arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

Fredrika-Bremer-För-
bundets byrå,
54 Drottninggatan.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7 1/2 öre pr mm.)

FINNES I MELLERSTA SVETRIGE något lugnt och stilla hem, hvars husmoder har plats för en anspråkslös ung flicka, som är villig deltaga i förekommande husliga göromål. Lön begäres ej. Svar emotses med tacksamhet under adr.: »Betty», Algutsboda, p. r.

UNG FLICKA, som med utmärkta betyg genomgått 8-klassigt flickläroverk, är något kunnig i sömnad och villig att biträda i hushållet, önskar snarast plats som sällskap eller att gå frun tillhanda. Är afven villig att läsa med mindre barn, dock ej nybörjare. Svar till »Samvetsgrann», Motala p. r.

LEGITIMERAD SJUKGYMNAST söker arbete i Stockholm, helst som assistent. Svar till »Energisk, 1908», Tidningskontoret, Storgatan 8.

VÄLREKOMMENDERAD FRISK FLICKA önskar den 1 nov. någon lämplig plats. Genomgått kurs i sjukvård. Van vid sinnessjukvård och kunnig i husliga sysslor. Svar till Vårdarinna, Svenska Dagbladets expedition, Stockholm.

EN 35 ÅRS FLICKA, van vid allt arbete inom ett hem, önskar plats som hushållerska hos änkeman, ungherre eller mindre familj. Har i flera år förestått ungarhushåll, men är, då detta skall upplösas, ledig. Svar tacksamt till »H. H.», Avesta.

EX. KVINNL. SJUKGYMNAST önskar plats på Institut eller i familj. Här eller utrikes, fullt kunnig i engelska. Svar till »Position wanted». Allm. tidn.-kt. Gust. Ad. torg.

PLATS PÅ KONTOR sökes af ung flicka, afl. realskoleex., kunnig i bokf. och något maskinskr. Svar, märkt »A. 18 år», torde insändas under adress S. Gumælius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

LEDIGA PLATSER.

LÄRARINNA önskas på landet nu genast i privat familj, kompetent i engelska, tyska samt pianospelning. Insänd ref., löneanspråk till C. A. Sjöberg, Ribbingsnäs gård pr Forserum.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna erhåller plats att undervisa 4 flickor, 16—11 år. Betyg, fotografi och ref. sändas till kyrkoherde Svedberg, adr. Sexdrega.

LÄRARINNA. En gudfruktig, väluppfostrad flicka af god familj får plats att läsa med två barn, flickan för inträde till 1:sta klass, gossen 6 år, hjälpa 4 äldre med läsläsning samt undervisa i pianospelning. Betyg och referenser till Fru Hulda Boberg, apoteket Falken, Örebro.

STENOGRAF, kvinnlig, fullt kunnig i svensk och engelsk stenografi och maskinskrifning erhåller fast anställning å Grosshandelskontor. Sökande måste afven vara något kunnig i och villig att deltaga i öfriga kontorsgöromål. Svar till »Prima referenser», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

KVINNLIG GYMNASTIKDIRREKTÖR erhåller fast anställning vid sommar- och vinterkurorten Kneippbaden. Ansökningar inlämnas till kamrerarekontoret, adr. Kneippbaden.

ARBETSFÖRESTÅNDERSKA. Plats som arbetsförestånderska, tillika slöjdlärlarinna och sömmerska, vid Manilla döfstumskola är ledig att tillträdas instundande 1 okt. Årlig lön 800 kr., föda, bostad med bränsle samt tvätt. Ansökningar ställda till styrelsen för första döfstumskoledistriktet och åtföljda af intyg, hvarmed sökande vill styrka sin kompetens till befattningen, kunna före den 25 sept. insändas till rektor J. Prawitz, Manilla, Stockholm.

HUSHÅLLERSKA, fullt kunnig i enklare och finare matlagning, syltning, bak m. m. samt försedd med goda rek. erhåller i höst plats att ensam sköta hushållet för ungherre på landet. Svar jämte betygsafskrifter till Lagerfors bruk, Moholm.

KUNGÖRELSE. Sjuksköterskeplatsen vid Jockmocks sjukstuga kungöres ledig till ansökan för kompetent sjuksköterska. Sjuksköterskan skall hålla utspisning vid sjukstugan för ett pris af 95 öre pr dag och patient. Lön 800 kr. jämte fri bostad, ved, lyse och tvätt. Ansökningar, ställda till kommunalnämnden i Jockmock, insändas före 1 inst. okt. Jockmock den 1 sept. 1908.

KOMMUNALNÄMNDEN.

UNG DAM med affärsvana från finare butik erhåller anställning i förstklassig musikinstrumentaffär härstädes. Kompetensvillkor: godt sätt och verklig säljareförmåga. Svar, helst åtföljdt af fotografi, emotses under signatur »Musikinstrumentaffär», Dagens Nyheter, Gustaf Adolfs torg.

LÄRARINNA van att undervisa i vanliga skolämnen samt kunnig i sömnad och villig att efterse 3 barn, får plats å större egendom. Svar med betygsafskrifter, ålder, foto och lön till »Ordningsfull», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

FÖR SÄLLSKAP OCH VÅRD åt lindrigt sinnessjuk fru under vistelse på vacker landegendom sökes välrekommenderad sköterska snarast möjligt. Svar med erforderliga upplysningar och uppgift om löneanspråk utbedes under adress »Sällskap och vård», Svenska telegramb., Malmö.

ALLA NYHETER
— i —
Garneringsartiklar
— för —
Kappor och Klädningar.
J. F. Holtz
Kungl. Hofleverantör,
STOCKHOLM ∴ **NORRKÖPING**
Profver på begäran.

Egnahemssparbanken

Kontor: Vasagatan 38.

Vårda hyn!

med hygienisk Crème »Amoureuse». Enda medlet att få hvit, fraiche och elastisk hud. Borttager på kort tid näsrodnad, finnar, fräknar, reformar, pormaskar, solbränna, rynkor, den rödaste hud blir hvit, och innehåller densamma inga för huden skadliga beståndsdelar.

Tillhandahålles för 3 o. 5 kr. pr burk hos sjukgymnast Anna Willmark, Brahegatan 3, Allm. Tel. 213 23. Riks. 123 10. Till landsorten mot postförskott.

Begagna denna sparbank för insättning å sparbanksräkning. Kan användas afven för hushållräkning. Intill 500 kr. kunna i regel utfås utan uppsägning.

Öppen half 10 f. m.—7 e. m. Allm. tel. 917. Bikstel 73. Inlåningsränta f. n. 5 1/2 proc.

Kurs i Linnésömnad.

Praktisk metod. Eleven syr endast eget arbete.

Östermalmsg. 31, 2 tr. Tel. Öst. 4331. Augusta Regnander.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Kvinnotidskrifter: I. Englishwoman's Review. Af Ellen Kleman.

Svenska Fattigvårdsförbundets Barnvårdsafdelningar.

De norska kvinnorna och rösträtten.

Santa Finas stad eller La città delle belle torri. Af Märta Leijonhufvud.

Riksdagsmannavalen. Af M. S. v. H.

Ännu ett ord i S. S. U. H.-frågan. Af Jenny Wallerstedt.

Från allmänheten.

Notiser.

Breflåda.

Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.